

ابراز نگرانی روسیه از روند برنامه هسته‌ای ایران

میخائیل اولیانوف، نماینده ارشد روسیه در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی می‌گوید ما از روند کلی برنامه هسته‌ای ایران نگران هستیم. چون وضع فعلی پر از خطر است؛ خطر از کنترل خارج شدن اوضاع.

به گزارش سایت خبری پرسون، نشست فصلی حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین، پایتخت اتریش، جریان دارد. در اولین روز این نشست که روز دوشنبه این هفته آغاز شد، رافائل گروسی، مدیر آژانس، در گزارشی به شورای حکام آژانس گفت: «ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران همچنان در حال افزایش است، هرچند سطح اورانیوم غنی‌شده تا ۶۰ درصد کمی کاهش یافته است.» او گفت که «تنها با تعامل سازنده و معنادار می‌توان به همه این نگرانی‌ها رسیدگی کرد و بار دیگر از ایران خواست که به طور کامل و بدون ابهام با آژانس همکاری کند.»

گزارشگر بی‌بی‌سی به محل برگزاری این نشست در وین با میخائیل اولیانوف، نماینده ارشد روسیه در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفتگو کرده و از درباره برنامه اتمی ایران و گزارش‌ها درباره ارسال موشک‌های بالستیک ایران به روسیه سوال کرده است و ابتدا از او پرسید:

* آیا روسیه به شکل اساسی و جدی از گسترش برنامه هسته‌ای ایران و مسیر فعالیت‌های هسته‌ای‌اش و افزایش انباشت اورانیوم غنی شده، نگران است؟

اولیانوف: بله. به باور من. ما از روند کلی برنامه هسته‌ای ایران نگران هستیم. چون وضع فعلی پر از خطر است؛ خطر از کنترل خارج شدن اوضاع. هیچ تلاشی برای دیپلماسی وجود ندارد، دیپلماسی از طریق بلندگو جای تلاش‌های دیپلماتیک واقعی را گرفته است. هیچ تلاشی برای گفتگو وجود ندارد. اوضاع غیرقابل پیش‌بینی است. در واقع، این آمریکاست که به گسترش سریع فعالیت‌های هسته‌ای ایران سرعت داده؛ با خروج دولت دونالد ترامپ از برجام و اعمال تحریم علیه ایران.

* در واقع می‌گویید که روند گسترش و پیشرفت برنامه هسته‌ای ایران برای شما نگران‌کننده است؟

اولیانوف: نه. من می‌گویم شرایطی که گسترش برنامه هسته‌ای ایران ایجاد کرده، نگران‌کننده است. به این دلیل: بگذارید یک بار دیگر بگویم که نقش آژانس در ایران با اقدام‌های تلافی‌جویانه تهران در مقابل سیاست فشار حداکثری آمریکا کاهش یافت؛ هیچ دیپلماسی وجود ندارد؛ مذاکرات در وین از سوی بریتانیا، فرانسه و آلمان متوقف شد؛ البته که این شرایط ما را نگران می‌کند؛

* در مورد به خصوص انباشت اورانیوم غنی‌شده شصت درصدی؛ برایش مصرف غیرنظامی وجود ندارد؟

اولیانوف: چرا. برای تهیه بعضی ایزوتوپ‌های پزشکی چنین چیزی نیاز است.

* اورانیوم غنی‌شده شصت درصدی؟

اولیانوف: بله. از جمله شصت درصدی. ولی باید به خاطر داشته باشید که معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، ایران را از غنی‌سازی اورانیوم ۵ درصد، ۲۰ و حتی ۶۰ درصد منع نمی‌کند. طبق اصول این معاهده، ایران این معاهده را نقض نکرده است. یک بار دیگر بگویم که باید در نظر داشته باشیم که چطور به این نقطه رسیدیم: تا یک سال بعد از خروج آمریکا از برجام، ایران این شرایط را تحمل کرد و صبر نشان داد ولی در ماه مه ۲۰۱۹ وقتی آمریکا علیه ایران تحریم‌های نفتی اعمال کرد، ایران تصمیم گرفت که مقابله کند و حالا در شرایطی خوبی نیستیم. اما توجه داشته باشید که این تقصیر کسی که مقابله کرد، نیست. این به نظر ما تقصیر کسانی است که ایران را تحریک به مقابله کردند.

* آیا شما فکر می‌کنید که ایران به دنبال ساخت تسلیحات هسته‌ای است؟

اولیانوف: به نظر من هیچکس دلیلی در دست ندارد که بگوید، ایران در حال تولید سلاح هسته‌ای است.

* نه، ولی آیا به نظر شما ایران در نظر دارد که در نقطه‌ای در آینده، در شرایطی باشد که به توانایی تولید سلاح‌های هسته‌ای برسد؟

اولیانوف: من دلیلی ندارم که فکر کنم ایران نقشه‌ای برای تولید سلاح هسته‌ای دارد. رهبر مذهبی ایران تولید این سلاح‌ها را منع کرده و برنامه هسته‌ای ایران همچنان تحت کنترل است.

* شما می‌گویید با وجود این روسیه نگران است!؟

اولیانوف: من می‌گویم که ما با دیدن وضعیت موجود خوشحال نیستیم و ترجیح ما این است که به اجرای برجام برگردیم. وقتی که همکاران غربی من در نشست‌های شورای حکام آژانس، گله و شکایت از ایران را آغاز می‌کنند که ایران از تعهداتش تخطی کرده است و بعضی محدودیت‌های برجام را زیر پا گذاشته، معمولاً به آنها می‌گویم که این تقصیر شماست.

کلید عادی کردن شرایط در دست خود شماست: کافی است برگردید به میز مذاکره و توافقی را که روی میز است، نهایی کنید و بعد خواهید دید که طی چند ماه به جای غنی‌سازی ۶۰ درصدی ایران به غنی‌سازی زیر سه میز شصت و هفت درصد باز خواهد گذشت. همین در مورد سانتریفیوژها هم صدق می‌کند. همه چیز می‌تواند از طریق دیپلماسی به حالت عادی بازگردد. اما متأسفانه کشورهای غربی مذاکرات را متوقف کرده‌اند و این اشتباه استراتژیک آن‌هاست.

* اما تقریباً همه معتقدند که برجام دیگه موضوعیتی ندارد؛ محدودیت‌هایی که در برجام آمده سال‌هاست که نادیده گرفته شده، زیر پا گذاشته شده است. شرایط و مسائل تغییر کرده است. بنابراین برجام به آن صورتی که وجود داشت، راه حلی واقع‌بینانه به نظر نمی‌رسد.

اولیانوف: این نظر شما کوتاه‌بینانه است. چرا که اگر می‌خواهید، برنامه هسته‌ای ایران از کنترل خارج نشود، باید به اصل برجام برگردیم. باید به اجرای پروتکل الحاقی برگردیم که ایران اجرای آن را بعد از فشار حداکثری آمریکا متوقف کرد. یک بار دیگر بگویم: باید روشن کرد که نقطه شروع این تحولات منفی کجا بود و این نقطه چیزی نیست که به ایران مربوط باشد.

* من یادم می‌آید که آخرین باری که دو طرف به یک توافق برای زنده کردن برجام بسیار نزدیک شدند، این آقای لاوروف بود که چوب لای چرخ مذاکرات گذاشت … با درخواستش برای دسترسی به بازارهای ایران، علیرغم تحریم‌های غرب علیه روسیه به خاطر جنگ اوکراین.

اولیانوف: متأسفم که شما یک خبری جعلی را تکرار می‌کنید؛ این خبر جعلی معروف را. من در روند مذاکرات شرکت داشتم: شخصاً، من در جریان همه چیز در داخل مذاکرات بودم.

* بی‌بی‌سی هم بود؛ همان موقع که این مذاکرات در جریان بود.

اولیانوف: شما در خارج ساختمان بودید. من در داخل ساختمان بودم و من به همکاران غربی‌ام گفتم و این مساله را مطرح کردم که روسیه باید به بازارهای ایران دسترسی داشته باشد. ولی این حق ما بود. دیگران هم خواسته‌هایی شبیه این داشتند. این یک روند عادی در مذاکرات است. ما خواسته‌هایمان را مطرح کردیم و کشورهای غربی با بعضی از آن‌ها موافقت کردند. به خصوص در مورد خواسته‌های ما درباره نیروگاه هسته‌ای بوشهر که دیگران با آن مخالفت کردند و ما فوراً پاسخ دادیم که حاضریم که علی‌رغم این مخالفت‌ها مذاکره را ادامه دهیم. این روسیه نبود که میز مذاکرات را ترک کرد: این بریتانیا، فرانسه و آلمان بودند که میز مذاکره را بدون آن که توضیحی بدهند، ترک کردند.

* اجازه دهید که این را به عنوان روایت شما بپذیریم و از این مساله بگذریم.

اولیانوف: نه نه، این واقعا آن چیزی بود که اتفاق افتاد.

* دو مساله در روابط ایران و روسیه این روزها جلب توجه می‌کند: مساله فروش پهپادهای ایرانی به روسیه است برای استفاده در جنگ اوکراین. این برای روسیه و برای ایران دردسرساز شده و مشکلات بسیاری هم برای ایران و هم برای روسیه ایجاد کرده است.

اولیانوف: همکاران من در شورای امنیت سازمان ملل بارها درخواست کردند که طرف مقابل برای این اتهام مدرک بیاورند و مخالفان ما نتوانستند این شواهد را ارائه دهند. هیچ مدرکی وجود ندارد که ما از ایران پهپاد خریده‌ایم اما اجازه بدهید یادآوری کنم: فراموش نکنید که در روز ۱۸ اکتبر ۲۰۲۲ یا ۲۰۲۳ بر اساس تصمیم شورای امنیت محدودیت‌های تسلیحاتی علیه ایران برداشته شد. اصولاً ما می‌توانیم از ایران پهپاد بخریم یا به ایران پهپاد بفروشیم. همچنین سایر ادوات نظامی را. ولی مشخصاً برای این شایعات درباره پهپادها و موشک‌ها سندی وجود ندارد.

* اجازه بدهید بگویم که سازمان‌های تحقیقاتی در جهان هستند که در این باره تحقیق کرده‌اند و می‌گویند مدارک لازم وجود دارد اما بذارید از این مساله عبور کنیم.

سوال بعدی من این است که گزارش‌هایی در مورد فروش موشک به خصوص موشک‌های بالستیک از طرف ایران به روسیه وجود دارد. شما این را تایید می‌کنید؟

اولیانوف: نه. شما فقط پیشرفت‌های فنی ایران را با روسیه مقایسه کنید: به خصوص در حوزه نظامی. ما تولید موشک‌های بالستیک را شاید ۶۰ یا ۷۰ سال پیش شروع کردیم و برای مدتی طولانی این کار را انجام دادیم. ظرفیت تولید صنعتی روسیه بسیار بالاست و ما می‌توانیم این موشک‌ها را خودمان تولید کنیم.

* ولی نه به ارزانی موشک‌های ایرانی؟

اولیانوف: من فکر می‌کنم تولیدات تسلیحاتی ما هزینه‌اش بسیار پایین‌تر از هزینه تولید این تسلیحات در آمریکا و اروپای غربی است …